Pakolaisten vastaanottaminen

KHALL § 215

Valmistelija Hallintojohtaja Anniina Niemelä, 040 688 4499,
anniina.niemela@suomussalmi.fi

Suomussalmen kunnassa pakolaisia on vastaanotettu kymmenen vuoden ajan. Valtuusto päätti 15.12.2015 § 50, että Suomussalmen kunta tekee ELY-keskuksen kanssa sopimuksen pakolaisten kuntaan ottamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Sopimuksen mukaan kunta sitoutui ottamaan vastaan vuonna 2016 noin 25 pakolaista ja sen jälkeen erikseen päätettävän määrän vuosittain. Pakolaisten vastaanottaminen on käsitelty valtuustossa erikseen kutakin vuotta koskien, lukuun ottamatta vuosia 2022 ja 2024, jolloin päätös tehtiin useammaksi vuodeksi kerrallaan. Vuonna 2024 valtuusto päätti, että kunta vastaanottaa 25 pakolaista vuosina 2025 ja 2026, siten että vastaanotettavat perheet ovat lapsiperheita ja että saapuvat ryhmät ovat keskenään samasta kieliryhmästä.

Suomussalmen kotoutumistoiminta on kehittynyt vuodesta 2022 paljon, sillä pidempiaikaiset päätökset vastaanottamisesta ovat helpottaneet resursointia ja toiminnan suunnittelua, niin kotoutumispalveluissa, työllisyyspalveluissa kuin sivistyspalveluissakin. Kotoutumiskoordinaattori ja kotoutumisohjaaja ovat kehittäneet toimialojen välistä yhteistyötä, auttaneet kotoutumiseen liittyvissä asioissa kouluilla ja varhaiskasvatuksessa, mutta myös käytännön ohjaustyötä sekä viranomaisten välistä yhteistyötä. Myös aktiivista yhteistyötä työllisyyspalvelujen kanssa on tehty uuden kotoutumislain ja TEPA-lain tultua voimaan vuodesta 2025. Lisäksi kunnassa on kehitelty muun muassa yhdenvertaisuutta ja kotoutumista tukeva järjestötoiminnan avustus.

Uuden kotoutumislain mukaiset palvelut on tuotettu Suomussalmen kunnassa omana toimintana, mutta jonkin verran yhteiskuntaorientaatiota ja verkkokotoutumiskoulutusta on ostettu palveluntuottajilta riippuen maahanmuuttajien saapumisajasta ja määrästä. Työllisyyspalveluissa tarjotaan vieraskielisten asiakkaiden lakisääteistä palvelua. Näitä kaikkia kotoutumisen lakisääteisiä palveluja Suomussalmen kunta tuottaa myös lähikunnille, mistä kunta saa hiukan tuloja. Lisäksi kotoutumistoimintaan kytkeytyy esimerkiksi sivistyspalveluissa järjestettävä valmistava opetus, aikuisten perusopetus ja Kianta-Opiston tuottama kotoutumiskoulutus. Kotoutuminen on monialaista yhteistyötä, minkä lisäksi esimerkiksi hyvinvointialueen kanssa tehdään yhteistyötä teeman parissa.

Vastaanottotoimintaan on osaltaan vaikuttanut Suomen pakolaiskiintiön pieneneminen, jolla on ollut vaikutusta myös kuntaan saapuvien pakolaisten määrään. Esimerkiksi vuonna 2026 Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksen alueen vastaanottokuntien keskinäisen allokaationeuvottelun myötä kuntaan ei saapunut pakolaisia vuonna 2026, mutta Suomussalmen kuntaan on vuonna 2027 mahdollisuus kohdentaa 22 pakolaista. Pakolaisten määrän vaihtelu vaikuttaa palvelujen volyymin lisäksi myös rahoitukseen, sillä esimerkiksi laskennalliset korvaukset kytkeytyvät henkilömääriin. Tällä hetkellä pakolaisten vastaanottamisen voidaan todeta olevan valtakunnallisesti eräänlaisessa odotusvaiheessa, koska eduskuntavaalien jälkeiseen aikaan voi liittyä myös kototumista koskevia muutoksia. Valmistelevissa keskusteluissa ajatuksena on ollut, että päätös pakolaisten vastaanottamisesta tehdään tällä kertaa ensi vuodeksi eli yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

Pakolaisten vastaanotto on humanitaariseen apuun ja kansainvälisiin

sopimuksiin perustuva viranomaisprosessi, jonka tarkoituksena on tarjota turvaa sotaa, vainoa tai muita kriisejä pakeneville ihmisille.

Kotoutumisen kehittämiseksi ja segregaation välttämiseksi, mutta myös pakolaiskiintiön määrän turvaamiseksi esityksenä on, että saapuvien ryhmien on oltava keskenään samasta kieliryhmästä. Kieliryhmää ei kuitenkaan tarkemmin määritellä. Kunnan palvelurakenne huomioiden niin ikään tarkoituksenmukaista on, että lapsiperhevaatimuksen osalta mennään aiempien päätösten mukaisesti. Ennen kunnanhallituksen käsittelyä asiaa on käsitelty kunnanhallituksen asioita valmistelevassa toimikunnassa 11.8.2026.

Oheismateriaali Suomussalmen kotoutumispalvelut ja vastaanottotoiminta-esitys
Päätöksen vaikutusten ennakkoarviointi

Toimivallan peruste Kuntalaki 14 §

Kunnanjohtajan esitys

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Suomussalmen kunta vastaanottaa 22 pakolaista vuonna 2027 siten, että saapuvat ryhmät ovat lapsiperheitä ja että vuoden aikana saapuvat ryhmät ovat keskenään samasta kieliryhmästä.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Toimeksi Valtuusto 9.11.2026
Tiedoksi

3259/04.03.01.01/2026

KVALT 9.11.2026

Liite Päätöksen vaikutusten ennakkoarviointi

Oheismateriaali Suomussalmen kotoutumispalvelut ja vastaanottotoiminta-esitys

Päätös
